

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อ เสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามการรับรู้ของครูสังคมศึกษาและนักเรียนตาบอด ในโรงเรียนสอนคนตาบอดและโรงเรียน ในโครงการเรียนร่วมสอนนักเรียนตาบอด" สรุปผลได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามการรับรู้ ของครูสังคมศึกษาและนักเรียนตาบอด ในโรงเรียนสอนคนตาบอดและโรงเรียนในโครงการเรียน ร่วมสอนนักเรียนตาบอด ในด้านการใช้หลักสูตรและหนังสือเรียน วิธีสอนและการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและการ ประเมินผลการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่เข้าในการวิจัย เป็นครูสังคมศึกษาและนักเรียนตาบอดระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนสอนคนตาบอดและโรงเรียนในโครงการเรียนร่วมสอนนักเรียนตาบอด ของปีการ- ศึกษา 2533 จำนวนเป็นครูสังคมศึกษา 40 คน และนักเรียนตาบอด 70 คน ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บ รวบรวมข้อมูลโดยแจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจากครูสังคม ศึกษา 40 ฉบับ และจากนักเรียนตาบอด 70 ฉบับ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้แนวทางการสร้างแบบสอบ-ถามจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และตำราต่าง ๆ ตลอดจนการสังเกตการสอนและสัมภาษณ์ผู้ที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษาของนักเรียนตาบอด โดยได้รับความปรึกษาแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการแจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง โดย ใช้เวลาในการแจกและเก็บแบบสอบถาม 2 สัปดาห์ เก็บแบบสอบถามได้คืน 110 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์เนื้อหา ค่าทางสถิติโดยการใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่เป็นหญิง อายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป มีวุฒิสถที่สุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า วิชาเอกสังคมศึกษา ซึ่งไม่เคยผ่านการอบรมการศึกษาพิเศษ และมีประสบการณ์การทำงานในการสอนนักเรียนคาบอดหรือนักเรียนคาบอดเรียนร่วม เป็นเวลาน้อยกว่า 2 ปี โดยมีตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงานหรือการสอนเป็นครูสังคมศึกษาจริง เรียนในโครงการเรียนร่วมสอนนักเรียนคาบอด และเหตุผลที่ได้รับมอบหมายให้สอนนักเรียนคาบอดคือ ตรงกับชั้นที่สอน

นักเรียนคาบอดส่วนใหญ่เป็นชาย กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 และอายุ 18 ปี

2. สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

2.1 ด้านการใช้หลักสูตรและหนังสือเรียน

ครูสังคมศึกษารับรู้ว่าโรงเรียนมีการจัดบริการด้านหลักสูตรน้อย จัดบริการด้านหนังสือเรียนน้อย และจัดหาหนังสือเรียนที่พิมพ์เป็นเบรลล์ที่มีความเหมาะสมแก่นักเรียนใช้น้อย

นักเรียนรับรู้ว่าโรงเรียนจัดบริการด้านหนังสือเรียนน้อย และจัดหาหนังสือเรียนที่พิมพ์เป็นเบรลล์ที่มีความเหมาะสมให้มาก

2.2 ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ครูสังคมศึกษารับรู้ว่าครูใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ มาก และมีการจัดการเรียนการสอนมาก ตลอดจนรับรู้ว่ามีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ ให้กับนักเรียนคาบอดน้อย

นักเรียนรับรู้ว่าครูใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ และมีการจัดการเรียนการสอนมาก ตลอดจนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ น้อย

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ครูสังคมศึกษาและนักเรียนรับรู้ว่ามีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรน้อย

2.4 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

ครูสังคมนักศึกษารับรู้ว่าการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ และมีวิธีการใช้สื่อการเรียนการสอนมีการปฏิบัติน้อย

นักเรียนรับรู้ว่าการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ น้อยที่สุด และรับรู้ว่าครูมีวิธีการใช้สื่อการเรียนการสอนมีการปฏิบัติมาก

2.5 ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียน

ครูสังคมนักศึกษาและนักเรียนรับรู้ว่าครูสังคมนักศึกษาใช้วิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนแบบต่าง ๆ ตลอดจนมีการปฏิบัติกิจกรรมด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนมาก

3. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้รวบรวมจากคำตอบในแบบสอบถามปลายเปิด ดังนี้

3.1 ด้านการใช้หลักสูตรและหนังสือเรียน

ครูสังคมนักศึกษาและนักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับในด้านนี้ว่าจริงเรียนในโครงการเรียนร่วมยังขาดแคลนหนังสือเรียนที่พิมพ์เป็นเบรลล์ หนังสืออ่านประกอบ หนังสืออ่านนอกเวลา และหนังสือเรียนยังขาดภาพประกอบหรือการบรรยายภาพที่เหมาะสม เนื้อหาในหนังสือเรียนมีมากเกินไป นักเรียนไม่สามารถเรียนได้ทันเพื่อน ครูสังคมนักศึกษาเห็นว่าตนยังไม่ได้รับการชี้แจงหรืออบรมเกี่ยวกับหลักสูตรที่ปรับปรุงสำหรับนักเรียนตาบอด และเสนอแนะว่าควรจัดหาหนังสือเรียน หนังสืออ่านนอกเวลา หนังสืออ่านประกอบไว้บริการนักเรียนตาบอดให้เพียงพอ ควรปรับปรุงหนังสือเรียนโดยเพิ่มเติมภาพประกอบหรือการบรรยายภาพที่เหมาะสมและควรมีการประชุมหรืออบรมครูผู้สอนนักเรียนตาบอดในโรงเรียนโครงการเรียนร่วมสอนนักเรียนตาบอดเกี่ยวกับหลักสูตรที่ปรับปรุงสำหรับนักเรียนตาบอด

3.2 ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ครูสังคมนักศึกษาและนักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านนี้ว่า เนื่องจากนักเรียนมีปัญหาทางการมองเห็น จึงไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับนักเรียนปกติได้ ครูผู้สอนมักใช้วิธีการสอนซ้ำ ๆ ท้าให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน ตลอดจนครูไม่ค่อยได้สอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียน และมีข้อเสนอแนะคือ ครูควรปรับปรุงวิธีการสอนใหม่ ๆ อยู่เสมอ ควรอบรมครูที่สอนนักเรียนตาบอดในโรงเรียนโครงการเรียนร่วม ตลอดจนครูควรให้ความช่วยเหลือให้นักเรียนตาบอดได้ร่วมกิจกรรมกับนักเรียนปกติและควรมีการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนตาบอด

3.3 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ครูสังคมศึกษาและนักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านนี้ว่า กิจกรรมบางอย่างนักเรียนคาบอดไม่สามารถปฏิบัติได้เพราะนักเรียนสูญเสียการมองเห็น ตลอดจนเวลาเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อย และเสนอแนะว่า ควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้เหมาะสมกับนักเรียนคาบอด เข้าร่วมกิจกรรมได้ และควรจัดเวลาให้นักเรียนคาบอดเข้าร่วมกิจกรรมให้มากขึ้น

3.4 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

ครูสังคมศึกษาและนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับในด้านนี้ว่า ครูผู้สอนไม่ค่อยมีสื่อการสอนและไม่มีความรู้เพียงพอที่จะผลิตสื่อการสอนให้นักเรียนคาบอด อุปกรณ์การสอนโดยเฉพาะแผ่นที่นูนมีไม่เพียงพอ การผลิตสื่อสำหรับนักเรียนคาบอดค่อนข้างยากและใช้เวลานาน ตลอดจนงบประมาณก็มีน้อย สื่อที่ผลิตได้ใช้กับเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคลทำให้เสียเวลา และมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อให้แก่ครูผู้สอนนักเรียนคาบอด ตลอดจนควรปรับปรุงสื่อการสอนให้เหมาะสมกับสภาพความพิการของนักเรียน และควรจัดสรรงบประมาณเจ้าหน้าที่ผลิตสื่อคอยช่วยเหลือร่วมมือในการจัดทำสื่อร่วมกับครูผู้สอน

3.5 ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียน

ครูสังคมศึกษาและนักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับในด้านนี้ว่า โรงเรียนในโครงการเรียนร่วมามีข้อสอบที่พิมพ์เป็นเบรลล์ให้นักเรียนสอบ ต้องอ่านให้นักเรียนฟัง ทำให้นักเรียนขาดสมาธิในการสอบ การวัดผลที่เกี่ยวกับรูปภาพทำได้ลำบาก โดยเฉพาะวิชาแผนที่ ตลอดจนการทดสอบแบบอัตนัยทำได้ยาก เพราะครูอ่านอักษรเบรลล์ได้ช้า มีข้อเสนอแนะว่า ควรปรับปรุงลักษณะของข้อสอบให้เหมาะสมกับนักเรียนคาบอดโดยเฉพาะ และควรอบรมครูเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนสำหรับนักเรียนคาบอด

อภิปรายผล

1. ด้านการใช้หลักสูตรและหนังสือเรียนตามการรับรู้ของครูสังคมศึกษาและนักเรียนคาบอด

ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษาเห็นว่า โรงเรียนยังจัดบริการด้านหลักสูตรน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของโรสทอน สาทร์สมัทธิน์ผล (2533: 40) ที่พบว่าโรงเรียนจัดบริการด้านหลักสูตรน้อย เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าครูเห็นว่าโรงเรียนจัดทำหลักสูตรและเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรฉบับปี พ.ศ. 2527 สำหรับนักเรียนคาบอดให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าน้อย ตลอด-

จนสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรที่ปรับปรุงสำหรับคนตาบอดน้อย การที่โรงเรียนจัดบริการด้านหลักสูตรให้ครูใช้น้อยนั้นเป็นปัญหาที่มักจะพบในโรงเรียนทั่วไปด้วย ดังที่ปรากฏในผลการวิจัยของ บราวน์ (2524: 97) ที่พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา มีปัญหาเรื่องการขาดเอกสารประกอบหลักสูตร ซึ่งปัญหานี้อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทาให้การเรียนการสอนนักเรียนตาบอดไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ในด้านเนื้อหาของหลักสูตรผู้วิจัยเห็นว่าถ้าได้รับการปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนตาบอดและมีการเตรียมมาให้พร้อมก่อนที่จะจัดการเรียนการสอน ก็จะสามารถช่วยให้สภาพการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่ง วิจิตร ระวังค์ (วารสารการศึกษาแห่งชาติ 2523 - 2524: 50) ชี้ให้เห็นว่า ครูที่สอนเด็กพิการจำเป็นต้องได้รับการศึกษา อบรมและมีประสบการณ์ในการสอนเด็กพิการพอสมควร ซึ่งจะมีผลทาให้การเรียนการสอนของนักเรียนตาบอดมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

การจัดบริการด้านหนังสือเรียน ทั้งครูสังคมศึกษาและนักเรียน เห็นว่าโรงเรียนจัดบริการด้านหนังสือเรียนน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โสภณ สาทรสัมฤทธิ์ผล (2533 : 42) ที่พบว่า โรงเรียนจัดบริการด้านหนังสือเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติในเรื่องการใช้หนังสือเรียนและหนังสืออ่านนอกเวลาน้อย และงานวิจัยของจรัญ ทองปิยะภูมิ (2531: 144) ซึ่งพบว่าโรงเรียนมีหนังสือเรียนที่พิมพ์เป็นเบรลล์แล้วไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน จากปัญหาการขาดแคลนหนังสือเรียนที่พิมพ์เป็นเบรลล์ อาจก่อให้เกิดปัญหาสำคัญที่ตามมาคือ ทาให้นักเรียนตาบอดตามบทเรียนที่ครูสอนไม่ทัน อันส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์และทัศนคติต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษาได้ด้วย

เกี่ยวกับลักษณะของหนังสือเรียนที่พิมพ์เป็นเบรลล์นั้น ครูสังคมศึกษารับรู้ว่าโรงเรียนจัดหาหนังสือเรียนที่พิมพ์เป็นเบรลล์มีความเหมาะสมแก่นักเรียนเรียนน้อยแต่นักเรียนเห็นว่าโรงเรียนได้จัดหาให้มาก ในปัญหาเรื่องครูสังคมศึกษามีการรับรู้ไม่ตรงกับนักเรียนนั้น อาจเป็นเพราะครูผู้สอนส่วนใหญ่อยู่นานโรงเรียนในโครงการเรียนร่วมสอนนักเรียนตาบอด การจัดบริการด้านหนังสือเรียนที่พิมพ์เป็นเบรลล์มีน้อย ทาให้ครูส่วนใหญ่ออแบบสอบถามออกมาในด้านน้อย แต่ในทางปฏิบัติจริงแล้วนักเรียนตาบอดที่เรียนอยู่ในโรงเรียนโครงการเรียนร่วมจะได้หนังสือค้นคว้าจากครูช่วยสอน (Resource teacher) เพิ่มเติมอีกด้วย จึงทาให้นักเรียนได้ใช้หนังสือที่พิมพ์เป็นเบรลล์มากกว่าที่ครูผู้สอนตามปกติในชั้นเรียนจัดหาให้ นักเรียนจึงรับรู้ว่าโรงเรียนจัดหาไว้ให้มาก

2. ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผลการวิจัยพบว่าครูสังคมศึกษารับรู้ว่าครูใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ มาก แต่

นักเรียนรับรู้ว่าครูสังคัมศึกษาใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ น้อย อาจเป็นเพราะครูเห็นว่าวิธีการสอนที่ใช้อยู่ เช่นการสอนแบบวิธีบรรยาย การสอนแบบอนุমানวิธี วิธีการศึกษาค้นคว้า เป็นวิธีที่เหมาะสมกับนักเรียนตาบอด แต่นักเรียนตาบอดมีความเห็นว่าครูสังคัมศึกษาควรนำวิธีการสอนแบบอื่น ๆ มาใช้กับนักเรียนให้มากกว่านี้ ดังนั้นในด้านการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูควรคำนึงถึง เรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ความเป็นรูปธรรมของสิ่งเร้า ความกลมกลืนสอดคล้องกันของคำอธิบายต่อประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมด้วย (B. Lowenfeld 1973 : 256) การจัดการเรียนการสอนนักเรียนตาบอดควรคัดแปลงจากการเห็นไปสู่การได้ยินสัมผัส และการเคลื่อนไหวให้มากที่สุด ซึ่งการสอนนักเรียนต้องคำนึงถึงสภาพความพิการของเด็กด้วย เพราะจะช่วยให้นักเรียนตาบอดสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และสามารถพัฒนาความคิดความเข้าใจได้ใกล้เคียง หรือเท่าเทียมกับเด็กปกติด้วย ในการจัดกิจกรรมควรให้เด็กได้มีส่วนร่วมร่วมกับนักเรียนปกติในชั้นเรียนด้วยเสมอ เพื่อให้เด็กได้มีส่วนร่วมในสังคมและสามารถเข้ากับเพื่อนได้ แต่ครูต้องไม่คาดหวังว่านักเรียนตาบอดจะสามารถแสดงกิจกรรมต่าง ๆ ได้เท่าเทียมกับนักเรียนปกติ (ปสาสน์ กงตาล 2529: 49)

เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ครูสังคัมศึกษารับรู้ว่าเคยส่วนรวมมีการจัดมาก แต่นักเรียนรับรู้ว่าน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโสมภณ สาทรสัมฤทธิ์ผล (2533: 45) ที่พบว่าครูภาษาไทยเห็นว่ามีการจัดดำเนินการเรียนการสอนมาก แต่นักเรียนเห็นว่ามีการจัดน้อย เมื่อพิจารณารายละเอียดก็พบว่าครูผู้สอนจัดสอนซ่อมเสริมน้อย จากปัญหานี้อาจจะมีผลต่อนักเรียนตาบอดมาก เพราะนักเรียนตาบอดจำเป็นต้องได้รับการสอนซ่อมเสริมเช่นเดียวกับนักเรียนปกติโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนตาบอดที่เรียนร่วมในโรงเรียนปกติ จำเป็นต้องได้รับการสอนซ่อมเสริมจากครูการศึกษาพิเศษเพิ่มเติมเพื่ออธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่ยังไม่เข้าใจดีพอจากการเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ

ส่วนประเภทของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสังคัมศึกษา ทั้งครูสังคัมศึกษาและนักเรียนรับรู้ว่ามีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ โดยส่วนรวมน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโสมภณ สาทรสัมฤทธิ์ผล (2533: 50) ที่พบว่าทั้งครูภาษาไทยและนักเรียนเห็นสอดคล้องกันว่า มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อย เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูและนักเรียนรับรู้ว่าจัดน้อยที่สุดคือ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่าน ทั้งนี้อาจเนื่องจากนักเรียนขาดหนังสือเรียนที่พิมพ์เป็นเบรลล์ที่มีความเหมาะสม กังข้อค้นพบของการวิจัยนี้ซึ่งได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงทำให้การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่านทำได้ยาก

3. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ทั้งครูสังคัมศึกษาและนักเรียนรับรู้ว่า โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

โดยส่วนรวมน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรัญ ทองปิยะภูมิ (2531: 165) พาสินี สารายุเวทย์ (2533: 118) และโสมณ สาทรสัมฤทธิ์ผล (2533: 63) ที่พบว่าโรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรน้อย และนักเรียนยังเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรน้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดกิจกรรมให้ยืดหยุ่นและหลากหลายสำหรับนักเรียนคาบอด ทาได้ยากและเมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่โรงเรียนจัดให้น้อยที่สุด ได้แก่ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย ตลอดจนการพานักเรียนไปทัศนศึกษาออกสถานที่ ซึ่งในเรื่องของการพานักเรียนไปทัศนศึกษาออกสถานที่ครูอาจเห็นว่านักเรียนคาบอดไม่สามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้เลยเห็นว่าไม่เกิดประโยชน์อะไรที่จะพานักเรียนไปทัศนศึกษาออกสถานที่ อย่างไรก็ตามเป็นเรื่องที่น่ายินดีที่การวิจัยครั้งนี้ พบว่าทั้งครูและนักเรียนรับรู้ว่าคุณครูพานักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูสามารถจัดหากิจกรรมเหล่านั้นได้ง่ายเพราะอาจหาข้อมูลและอุปกรณ์ได้ง่ายจากแหล่งชุมชนทั่วไป

4. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

ครูสังคมศึกษารับรู้ว่ามีการใช้สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ น้อย และนักเรียนรับรู้ว่าเป็นน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พาสินี สารายุเวทย์ (2533: 95) และโสมณ สาทรสัมฤทธิ์ผล (2533: 55) ซึ่งพบว่ามีการใช้สื่อการสอนในระดับน้อยหรือน้อยที่สุดเป็นส่วนใหญ่ที่เป็นเช่นนี้เพราะจากข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่สอนในโรงเรียนเรียนโครงการเรียนร่วมและอาศัยความรู้ในเรื่องการศึกษาพิเศษ ตลอดจนไม่เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษและส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนนักเรียนคาบอดน้อยกว่า 2 ปี จึงอาจทำให้มีอุปสรรคเรื่องการผลิตสื่อที่จะใช้สอนนักเรียนคาบอด ซึ่งในเรื่องนี้จะเป็นภาระของคุณครูการศึกษาพิเศษซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการดูแลนักเรียนคาบอดแต่มีข้อจำกัดเรื่อง เวลาและความรับผิดชอบต่อนักเรียนและในเรื่องของงบประมาณในการผลิตสื่อซึ่งมีอย่าง เป็นปัญหาใหญ่ในทุกระดับชั้น ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ เพชรรัตน์ กิตติวัฒนากุล (2529: 86) และ จรัญ ทองปิยะภูมิ (2531: 144) ที่พบว่า ในโรงเรียนสอนคนตาบอดโดยทั่วไปมีปัญหาเรื่องการขาดแคลนหนังสือเรียนและสื่อการสอนในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากขาดงบประมาณการซื้อ เครื่องพิมพ์ และกระดาษพิเศษที่ใช้พิมพ์ เพราะกระดาษเบรลล์ค่อนข้างมีราคาแพงจึงทำให้ขาดแคลนรวมทั้งขาดบุคลากรที่ทำงานในด้านนี้อีกด้วย

ส่วนวิธีการใช้สื่อการเรียนการสอน ครูสังคมศึกษารับรู้ว่าเป็นน้อยแต่ นักเรียนรับรู้ว่ามีมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ครูมีความรู้ในด้านการผลิตสื่อสำหรับนักเรียนน้อยทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนนักเรียนคาบอด โดยเฉพาะครูใน

โรงเรียนโครงการเรียนร่วมที่เป็นประชากรของการวิจัยนี้ไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษมาก่อน จึงทำให้มีความยากลำบากในการผลิตสื่อและการเลือกวิธีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนตาบอด

5. ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียน

ผลการวิจัยพบว่า ทั้งครูสังคมศึกษาและนักเรียนมีการรับรู้ที่สอดคล้องกันว่า โดยส่วนรวมครูใช้วิธีการวัดและการประเมินผลการเรียนแบบต่าง ๆ มาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า วิธีการวัดผลและประเมินผลที่ครูสังคมศึกษาใช้มากที่สุด คือ การทดสอบกลางภาคและปลายภาค ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะระเบียบปฏิบัติของโรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ต้องมีการทดสอบกลางภาคและปลายภาคอยู่เป็นประจำ เช่นเดียวกับการวิจัยของ พาสินี สารกาญจน์ (2533: 109) ซึ่งพบว่า การวัดและประเมินผลของโรงเรียนสอนคนตาบอดและโรงเรียนโครงการเรียนร่วม มีการวัดและประเมินผลกลางภาคและปลายภาคเรียนมากที่สุด ส่วนการวัดผลและประเมินผลการเรียนที่ใช้น้อย ได้แก่ การใช้การทดสอบข้อเขียน ซึ่งครูผู้สอนส่วนใหญ่ประสบปัญหาในเรื่องของเวลาในการทดสอบ เพราะนักเรียนตาบอดใช้เวลาในการทดสอบมากกว่านักเรียนปกติ เนื่องจากการทดสอบต้องแปลกันตัวต่อตัวด้วยภาษาพูดและทีละข้อทำให้เสียเวลามาก ซึ่ง สุภาณี สนธิรัตน์ (ม.ป.ป.: 350) พบว่าการคัดแปลงแบบทดสอบด้วยภาษาพูดสำหรับนักเรียนตาบอดต้องใช้เวลาเป็น 3 เท่า ของเวลาที่ใช้ในการทดสอบนักเรียนปกติ

ส่วนลักษณะการปฏิบัติกิจกรรมของครูด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนนั้น ทั้งครูสังคมศึกษาและนักเรียนรับรู้ว่าเป็นส่วนรวมปฏิบัติมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ครูสังคมศึกษารับรู้ว่าเป็นโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลตนเองและเพื่อนร่วมชั้น และนำผลจากการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนมาก แต่นักเรียนรับรู้ได้น้อย ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะครูคงเห็นว่าการให้นักเรียนตาบอดเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ต้องใช้เวลามากกว่าปกติ จึงคิดว่ากิจกรรมที่คนตาบอดปฏิบัติบนนั้นมากพอแล้ว แต่นักเรียนอาจมีความต้องการแสดงความสามารถของตนให้มากยิ่งขึ้น จึงเห็นว่ากิจกรรมที่ครูจัดหายังไม่เพียงพอ ส่วนการที่ครูนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนนั้นนักเรียนอาจไม่ทราบจึงรับรู้ว่าการปฏิบัติน้อย ในขณะที่ครูรับรู้ว่าเป็นปฏิบัติมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ก. กระทรวงศึกษาธิการ

1. กระทรวงศึกษาธิการควรมีโครงการฝึกอบรมครูประจำการ ในโรงเรียนโครงการเรียนร่วม ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาความสามารถในการสอนนักเรียนตาบอดให้มากยิ่งขึ้น หากรัฐบาลจะลงทุนสร้างโรงเรียนการศึกษาพิเศษแต่ละสาขามากขึ้นเป็นไปด้วยดี เพราะการลงทุนสูง ทางเลือกที่ดีคือ ควรส่งเสริมการจัดโครงการเรียนร่วมให้มากยิ่งขึ้น ใช้บุคลากรที่มีอยู่ให้ได้รับความรู้ในการสอนเด็กพิการ จะทำให้เด็กมีโอกาสทางการศึกษามากยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในเวลานี้

2. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดสรรงบประมาณในการผลิตครูทางการศึกษาพิเศษให้มากขึ้น เนื่องจากความต้องการเรียนของเด็กพิเศษมีแนวโน้มสูงขึ้น ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณในการผลิตวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนนักเรียนตาบอดให้มากยิ่งขึ้น จะทำให้ประสิทธิภาพของการเรียนการสอนนักเรียนตาบอดมีประสิทธิภาพสูงขึ้นและเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

3. คำนหลักสูตรสำหรับนักเรียนตาบอด ควรจัดให้มีการยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับสภาพความพิการของเด็ก ตลอดจนมีการเผยแพร่เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรแจกจ่ายให้แก่ครูผู้สอนนักเรียนตาบอดให้ทั่วถึงและเข้าใจตรงกัน

ข. โรงเรียนที่สอนนักเรียนตาบอด

1. ผู้บริหารโรงเรียนทั้งโรงเรียนสอนคนตาบอดและโรงเรียนในโครงการเรียนร่วมสอนนักเรียนตาบอด ควรสนับสนุนให้ครูสังคมศึกษาเข้ารับการอบรม การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับหลักสูตรปรับปรุงสำหรับคนตาบอด ตลอดจนฝึกอบรมเทคนิควิธีสอนแก่นักเรียนตาบอด

2. ควรจัดฝึกอบรมการเขียนและการอ่านอักษร เบรลล์สำหรับครูสังคมศึกษาในโรงเรียนโครงการเรียนร่วมสอนนักเรียนตาบอด

3. ควรจัดทำโครงการผลิตสื่อการเรียนที่จำเป็นต้องใช้สำหรับนักเรียนตาบอดซึ่งอาจผลิต คัดแปลง และปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนรายวิชาใช้ประโยชน์จากวัสดุในท้องถิ่นที่หาได้ และราคาถูก

ค. ครูสังคัมศึกษา

1. ควรศึกษาหลักสูตร หนังสือเรียน และคู่มือครู ให้เข้าใจเพื่อประโยชน์ในการสอน
2. ควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการสอนนักเรียนคาบอด เลือกวิธีการสอนใหม่ ๆ หลาย ๆ วิธี ตลอดจนการผลิตสื่อการเรียนการสอน และดัดแปลงให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนของนักเรียนคาบอด
3. ควรมีการปรึกษาหารือกันระหว่างครูสังคัมศึกษากับครูการศึกษาพิเศษ เพื่อร่วมมือกันในการปรับปรุงการเรียนการสอนสังคัมศึกษาสำหรับนักเรียนคาบอดให้ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น

ง. หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

1. มูลนิธิหรือเอกชนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาร่วมสนับสนุนทรัพยากรและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนคาบอดในโรงเรียนโครงการเรียนร่วมสอนนักเรียนคาบอดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อ เสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพของครูสังคัมศึกษาและ เจตคติต่อวิชาสังคัมศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคัมศึกษาของนักเรียนคาบอด ระดับมัธยมศึกษา
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนคาบอด ในโรงเรียนสอนคนตาบอดและโรงเรียนโครงการเรียนร่วมสอนนักเรียนคาบอด
3. ควรมีการวิจัยเชิงทดลอง ในรูปแบบการนำนวัตกรรมทางการศึกษาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมาใช้กับนักเรียนคาบอด เช่น บทเรียนสำเร็จรูป หรือคอมพิวเตอร์ เป็นต้น